

İlgili Kanun / Madde
6098 S. TBK/51
6331 S. İŞİGK/4,5

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/16901

Karar No. 2026/837

Tarihi: 04.02.2026

- İŞ KAZASI
- NEDENSELLİK BAĞININ KESİLMESİNE NEDEN OLAN DURUMLAR
- KUSUR RAPORU ARASINDAKİ ÇELİŞKİLERİN GİDERİLMESİNİN GEREKTİĞİ
- USULÜ KAZANILMIŞ HAK

ÖZETİ: Yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda; işvereni zararlandırıcı olay nedeniyle sorumluluk halinden kurtaracak olan durum iş sağlığı ve güvenliği alanındaki ihmalleri ile oluşan zarar arasındaki uygun nedensellik bağının kesildiğini ispat etmekten ibarettir. Hukuk Genel Kurulu'nun 20.03.2013 tarih 2012/21-1121 E. 2013/386 sayılı kararında da belirtildiği üzere uygun nedensellik bağı üç durumda kesilebilir. Bunlar mücbir sebep, zarar görenin kusuru ve üçüncü kişinin kusurudur. Bu hallerden birinin varlığı halinde işverenin sorumluluğuna gidilmesi mümkün değildir.

İş kazası hukuki sebebine dayalı tazminat davalarında olayın gerçekleşme şeklinin tarafların gösterdiği deliller dikkate alınarak her türlü şüpheden uzak bir şekilde ortaya konulması ve giderek kusur oranlarının bu olaya uygun şekilde belirlenmesi gerektiği açıktır.

Mahkemece yukarıda anılan kusur raporlarına göre hüküm tesis edilmiş olması isabetli değildir. Zira Mahkemece alınan kusur raporlarından sonra, davacının gelir bağlama talebi üzerine Sosyal Güvenlik

Kurumu denetmeni tarafından iş yerinde yapılan iş kazasına ilişkin 15.02.2023 tarihli inceleme raporu Dairemizin geri çevirme kararı ile dosyaya kazandırılmış olup anılan denetmen raporunda davacının; iş yerinde çalıştığı birimde yaya gidiş yolundaki mazgala dikkatsiz basması nedeniyle kazaya sebebiyet verdiği, ağır kusurlu olduğu gerekçesiyle %45 oranında kusur verildiğinin belirtilmiş olması karşısında denetmen raporunda davacıya atfedilen kusur oranının Mahkemece esas alınan kusur oranları ile çelişki oluşturduğundan yapılacak iş; yeni bir A sınıfı iş güvenliği uzmanlarından oluşturulacak 3 kişilik bilirkişi heyetinden, maddi olgular açıkça belirtilmek suretiyle gerekçeli ve SGK müfettiş raporundaki kusur oranları da değerlendirilerek aradaki çelişkiyi giderecek şekilde tarafların kusur oran ve aidiyetlerini ortaya koyacak şekilde bir kusur raporu alınmalıdır.

Öte yandan Mahkemece, davalı şirketin 1.11.2018 tarihli davalı şirketin %60, davacının %40 kusurlu olduğu kanaatine varılan kusur raporuna itiraz etmediği dikkate alınmalı, Mahkemece esas alınan davalı şirketin %80, davacının %20 kusur oranına göre alınan 08.09.2023 tarihli hesap raporuna yasal süresi içinde her iki tarafın da itirazda bulunmadığı hususu da dikkate alınarak usuli kazanılmış haklar gözetilmek suretiyle alınacak hesap raporuna göre bir karar verilmelidir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Türkan Koçak tarafından hazırlanan rapor dinlenildikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

1.Davacılar vekili dava dilekçesinde, davalı iş yerinde makine operatörü olarak çalışan davacının 21.05.2016 tarihinde el arabasıyla bozuk maça malzemesini çöpe atmak üzere yürürken kayganlaşan zeminden dolayı ayağının kayması ile yere düştüğünü, hemen yanından geçmekte olan forkliftin sağ ayağının üzerinden geçmesi sonucu yaralandığını, çektiği acıların, ızdırabın ve sıkıntıların bir nebze de olsa giderilebilmesi için manevi tazminat talep etme gereğinin doğduğunu,

davacının sakatlığı nedeniyle uzuv kaybı oluştuğunu ve meslekte kazanma gücünü kayıp oranı ile efor kaybı için maddi tazminat talep etme gereği doğduğunu ileri sürerek için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00 TL maddi, 30.000,00 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

2.Davacı vekili 08.03.2024 tarihli ıslah dilekçesi ile maddi tazminat talebini 1.310.784,86 TL olarak artırmıştır.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde, çalıştığı makinenin başından macun almak için iş yeri talimatları uyarınca amirine haber vermeden ayrılması ve dikkatsizlik neticesinde ayağının kayarak forklift yoluna girmesi ile o esnada yolunda ilerleyen forkliftin ayağının üzerinden geçmesi neticesinde kaza meydana geldiğini, alacakların zamanaşımına uğradığını, iyileşerek işine döndüğünü beyan ederek davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile"maça malzemesini çöpe atmak için makine önündeki metal kablo mazgalının üstünden geçerken, iş yerinin özelliğinden kaynaklı zeminin kayganlaşması nedeniyle kayarak düşmesi ile yanından geçmekte olan forkliftin sağ ayağı üzerinden geçmesi sonucu yaralanması şeklinde iş kazası meydana geldiği, birbirini teyit eden 11.11.2022-10.03.2023 tarihli kusur bilirkişi raporlarında, kazanın meydana gelmesinde, davalı işverenin %80, davacının %20 oranında kusurlu olduğu tespit edilmiş olup, taraf denetimine uygun, denetime elverişli ve olay kapsamıyla uyumlu bulunarak hükme esas alınmıştır. SGK Kocatepe Sağlık Sosyal Güvenlik Merkezince düzenlenen Sürekli İş Göremezlik Derecesi Tespit Kararında; davacının sürekli iş göremezlik derecesinin %4, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun 30.05.2018 tarih ve 2018/5604 E. 42/9088 K. sayılı kararı ile sigortalının 21.05.2016 tarihinde geçirmiş olduğu iş kazasına bağlı maluliyet oranının Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği çerçevesinde %4 olduğunun tespit edildiği, ATK Adli Tıp 3. İhtisas Kurulunca düzenlenen 13.02.2019 tarihli rapor ile Adli Tıp İkinci Üst Kurulunca düzenlenen 12.12.2019 tarihli raporda, davacının %16 oranında meslekte kazanma gücünden kaybetmiş sayılacağına tespit edildiği, davacı tarafça Ankara 5. İş Mahkemesinin 2021/180 Esasına kayden ikame olunan tespit davasının yargılaması neticesinde ihdas edilen 2021/262 K. sayılı kararla; davacının meslekte kazanma gücü kaybı oranının E. cetveline göre %16 nispetinde olduğunun tespitine karar verildiği, kararın 29.06.2022 tarihinde kesinleştiği, kesinleşen Mahkeme kararı ile tespit edilen %16 nispetindeki sürekli iş göremezlik derecesine istinaden bağlanan gelirin ilk peşin sermaye değerinin dosyaya kazandırıldığı anlaşılmalı davacının maddi zararının hesabı için dosya bilirkişiyeye tevdi edilmiş ve bilirkişi tarafından düzenlenen 08.09.2023 tarihli raporunda talep edilen alacak kalemleri hesaplanmış düzenlenen rapor Mahkememizce uygun

görülerek hükme esas alınmış ve hesaplamalara itibar olunarak davacının tazminat talepleri hüküm altına alınmıştır..." gerekçesiyle, "Davanın kabulüne,1.1.310.784,86 TL maddi tazminatın kaza tarihi 21.05.2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine,2.30.000,00 TL manevi tazminatın kaza tarihi 21.05.2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine" karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile istinaf başvurusunun esasan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Davalı vekili temyizinde, dosyada mevcut raporların 2019 senesine ait olduğunu, itirazlara rağmen güncel sağlık durumuna ilişkin rapor alındıktan sonra dosyanın karara çıkarılmasının hatalı olduğunu, bu sebeple davacının sürekli iş göremezlik oranının henüz kesinleşmediğini, güncel sağlık durumu gösterir raporunun alınıp alınmaması, bu haliyle Yüksek Sağlık Kurulu ve Adli Tıp Kuruluna gönderilmek suretiyle sürekli iş göremezlik oranının kesinleştirilmesine ilişkin taleplerin yok sayıldığını, dava konusu olaya göre yanlış atanan bilirkişi heyetinin içeriği ve sonuç kısmı birbiriyle çakışan eksik inceleme, yanlış kanıyla hazırlanmış raporunun tüm itirazlara rağmen esas teşkil ettirilmesinin hatalı olduğunu, şirkete %80 kusur verilmesinin hakkaniyet ve objektifliğe uzak olduğunu, kusur oranını kabul etmediklerini, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki tüm önlemleri aldıklarını, hesap bilirkişi raporunda gelirin asgari ücretin üzerinde kabul edilmesi sebebiyle asgari ücrete yapılan zam oranları uygulanarak tazminatın hesaplanmasının hatalı olduğunu, kaza tarihi ile rapor tarihi arasındaki bilinen dönemde alabileceği ücretin araştırılması gerektiğini belirterek kararın bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, iş kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Dosya kapsamındaki kayıt ve belgelerden, davalı işverene ait döküm fabrikasının maçaahane bölümünde maça hazırlayıcısı olarak çalışan kazalı yaya yolunda malzeme alırken işyerindeki üretim nedeniyle yola dökülmekte olan çok ince tozların etkisiyle kayganlaşan zeminde mazgala basarak kayarak düşmesi üzerine yaya yolunun hemen yanından geçmekte olan forklift yolundaki forkliftin tekerleğinin kazalının sağ ayağının üzerinden geçmesi ile meydana geldiği belirtilen iş kazasının meydana gelmesinde Mahkemece davalı işverenin %80, davacının %20 oranında kusurlu olduğuna ilişkin 11.11.2022 ve 10.03.2023 tarihli kusur bilirkişi raporlarına itibarla hüküm tesis edildiği anlaşılmıştır.

Taraflar arasında kusur oranlarının tespiti noktasında uyuşmazlık bulunduğu gözetilerek kusur oranının belirlenmesine ilişkin ilkelere de değinmek faydalı olacaktır.

İnsan yaşamının kutsallığı çevresinde işverenin, işyerinde işçilerin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak ve bu husustaki şartları sağlamak ve araçları noksansız bulundurmakla yükümlü olduğu 4857 sayılı İş Kanunu'nun 77. maddesinin açık buyruğu iken, 4857 sayılı Kanun'un 77. ve devamı bir kısım maddeleri 30.06.2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 37. maddesiyle, 01.01.2013 tarihinde yürürlüğe girmek üzere yürürlükten kaldırılmış olup, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, işverenin sağlık ve güvenlik önlemlerini alma yükümünü daha ayrıntılı bir biçimde düzenlemiştir.

Buna göre, 6331 sayılı Kanun'un "İşverenin Genel Yükümlülüğü" kenar başlıklı 4. maddesinde:

"İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dahil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İş yerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar ve yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışında ki çalışanların hayatı ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır." hükmü düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un 5. maddesinde de risklerden korunma ilkeleri düzenlenmiştir. Buna göre maddede, "İşverenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

a) Risklerden kaçınmak,

b) Kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek,

c) Risklerle kaynağında mücadele etmek,

ç) İşin kişilere uygun hale getirilmesi için iş yerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metodlarının seçiminde özen göstermek, özellikle tekdüze çalışma ve üretim temposunun sağlık ve güvenliğe olumsuz etkilerini önlemek, önlenemiyor ise en aza indirmek,

d) Teknik gelişmelere uyum sağlamak,

e) Tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek,

f) Teknoloji, iş organizasyonu çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma

ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmek,

- g) Toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine öncelik vermek,
ğ) Çalışanlara uygun talimatlar vermek." hükmü yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, işverenin çalışanlarla ilgili sağlık ve güvenliği sağlama yükümünün genel çerçevesi, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 4. maddesinde çizilmiştir. Bu çerçevede işverenin, "çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü" olduğu belirtildikten sonra, yapacağı ve uymakla yükümlü bulunacağı birtakım esaslara yer verilmiştir. Bunun gibi 5. maddede, işverenin anılan yükümlülükle gerçekleştireceği korunma sırasında uyacağı ilkeler belirlenmiştir. 10. maddede ise, işyerinde sağlık ve güvenlik sağlanırken, işverenin yapacağı risk değerlendirmesi çalışmasında dikkate almakla yükümlü bulunduğu hususlar belirlenmiştir (Hukuk Genel Kurulu'nun 09.10.2013 tarih 2013/21-102 Esas 2013/1456 sayılı kararı).

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 4. ve 5. maddeleri ile bunu uygun olarak çıkarılan iş güvenliği yönetmelikleri hükümleri, işverenin sorumluluğunu objektifleştiren kriterler olarak değerlendirilmelidir. Bu sebeple mevzuatta yer alan teknik iş güvenliği kurallarına uyulmaması işverenin kusurlu davranışı olarak kabul edilmelidir. Ancak, işveren sadece anılan yazılı kurallara değil, yazılı olmayan ve teknolojinin gerekli kıldığı önlemlere aykırı davrandığında da kusurlu görülerek oluşan zararı karşılamalıdır.

Objektifleştirilen kusur, kusur sorumluluğunu kusursuz sorumluluğa yaklaşırsa da, onu kusursuz sorumluluk haline dönüştürmez. Çünkü, bu halde dahi işverenin sorumluluğu için kusurun varlığı şarttır. Kusurun objektifleştirilmesi kriterinin yanısıra, Türk Borçlar Kanunu'nun 417/2. maddesinin, Anayasa hükümleri ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 4. maddesi kapsamında yorumlanması da işverenin sorumluluğunu oldukça genişletecektir.

Yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda; işvereni zararlandırıcı olay nedeniyle sorumluluk halinden kurtaracak olan durum iş sağlığı ve güvenliği alanındaki ihmalleri ile oluşan zarar arasındaki uygun nedensellik bağının kesildiğini ispat etmekten ibarettir. Hukuk Genel Kurulu'nun 20.03.2013 tarih 2012/21-1121 E. 2013/386 sayılı kararında da belirtildiği üzere uygun nedensellik bağı üç durumda kesilebilir. Bunlar mücbir sebep, zarar görenin kusuru ve üçüncü kişinin kusurudur. Bu hallerden birinin varlığı halinde işverenin sorumluluğuna gidilmesi mümkün değildir.

İş kazası hukuki sebebine dayalı tazminat davalarında olayın gerçekleşme şeklinin tarafların gösterdiği deliller dikkate alınarak her türlü şüpheden uzak bir şekilde ortaya konulması ve giderek kusur oranlarının bu olaya uygun şekilde belirlenmesi gerektiği açıktır.

Mahkemece yukarıda anılan kusur raporlarına göre hüküm tesis edilmiş olması isabetli değildir. Zira Mahkemece alınan kusur raporlarından sonra,

davacının gelir bağlama talebi üzerine Sosyal Güvenlik Kurumu denetmeni tarafından iş yerinde yapılan iş kazasına ilişkin 15.02.2023 tarihli inceleme raporu Dairemizin geri çevirme kararı ile dosyaya kazandırılmış olup anılan denetmen raporunda davacının; iş yerinde çalıştığı birimde yaya gidiş yolundaki mazgala dikkatsiz basması nedeniyle kazaya sebebiyet verdiği, ağır kusurlu olduğu gerekçesiyle %45 oranında kusur verildiğinin belirtilmiş olması karşısında denetmen raporunda davacıya atfedilen kusur oranının Mahkemece esas alınan kusur oranları ile çelişki oluşturduğundan yapılacak iş; yeni bir A sınıfı iş güvenliği uzmanlarından oluşturulacak 3 kişilik bilirkişi heyetinden, maddi olgular açıkça belirtilmek suretiyle gerekçeli ve SGK müfettiş raporundaki kusur oranları da değerlendirilerek aradaki çelişkiyi giderecek şekilde tarafların kusur oran ve aidiyetlerini ortaya koyacak şekilde bir kusur raporu alınmalıdır.

Öte yandan Mahkemece, davalı şirketin 1.11.2018 tarihli davalı şirketin %60, davacının %40 kusurlu olduğu kanaatine varılan kusur raporuna itiraz etmediği dikkate alınmalı, Mahkemece esas alınan davalı şirketin %80, davacının %20 kusur oranına göre alınan 08.09.2023 tarihli hesap raporuna yasal süresi içinde her iki tarafın da itirazda bulunmadığı hususu da dikkate alınarak usuli kazanılmış haklar gözetilmek suretiyle alınacak hesap raporuna göre bir karar verilmelidir.

O halde, davalı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve istinaf itirazının esastan reddine dair Bölge Adliye Mahkemesi kararı ortadan kaldırılarak İlk Derece Mahkemesince verilen karar bozulmalıdır .

VI. KARAR:

Açıklanan sebeplerle,

İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Temyiz harcının istek halinde temyiz eden ilgisine iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

04.02.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.